

Ægteskab med Katharina v. Bora — thi med Luther, nei med Luther var der aldrig Vrøvl. — Hvorledes bar han sig da ad? Han beraadfører sig med Gud og sin Samvittighed. Efter frygtelige Kampe og Anfægtelser forvisser han sig om: der maa paa dette Punkt sættes en intensiv Handling ind. Det er Samvittighedssag! Han tier. Endnu tier han, skiondt besluttet. Nu er Øieblikket der til at handle — nu er han gift. „En Præst?!“ Ja, tiltrods for Paven. „Med en Nonne?!“ Ja trods hele Opinionen. — Tak; forsmaa ikke en taknemlig Lykønskning til Dit Ægteskab — strax samme Dag blev du neppe overrendt af Lykønskende! Forsmaa ikke denne Lykønskning, fordi den er fra en enlig Mand — og skulde Du nu modtage Gratulationer endog blot af alle de „gifte“ Præster, saa blev det igjen maaskee altfor meget. Hvorledes bar han sig derimod ikke ad? Han gik ikke i hjerteligt Vrøvl med Kreti og Pleti, Venner og Venner, kastende et verdenshistorisk Blik paa Kirkens Fortid, et Do. Do. paa dens Fremtid. Ei heller talte han til disse „flere Venner“ saaledes: „Det Spørgsmaal om Præstægteskab er en Samvittighedssag. Men hvad skulle vi gjøre? Lader os holde sammen, see at blive nogle Flere, saa vil jeg komme frem med et Andragende. Lad os gaae til Rigsdagen. Vel sandt, Sagen beskæftiger mig religieust, men der er et betydeligt Parti, som af verdslige Grunde interesserer sig for det Samme. Naar vi da balloterende holde sammen med dem, saa er det, efter mit noiagtige Kjendskab til Talforholdene (og Kjendskab til Talforholdene — indprænter Eder dette Ord, bevarer det for Historien, thi dette Ord er mit Livs Hemmelighed — Kjendskab til Talforholdene er det egentligen der gjør „Reformatoren“) ikke umuligt, at vi kan knibe et Par Points fra Modparten, og knibe os igjennem — til Samvittighedsfrihed! — med en lille bitte kneben simpel Majoritet. Det er ikke umuligt, efter hvad jeg kjender til Talforholdene. Og skulde det vise sig, at det ikke kan naaes, saa kan vi jo tage Andragendet tilbage, den Sag er da ikke saa farlig.“ Nei, den Sag er rigtignok ikke farlig. — Tilgiv, kjære Luther, Du Guds og altsaa ogsaa Anfægtelsernes Mand, tilgiv; men jeg troer, at hvor megen Uvillie der end vilde være i Dig ved at see sligt Væsen, Du vilde dog være enig med mig i, at der egenligen ikke er Andet at sige end: den Sag er rigtignok ikke farlig. Det eneste Farlige — og det var meget farligt — det

eneste Farlige var, om Sligt blev kaldet Reformation og Alvor.“

Jeg tror, at man om den Bestemmelse, der staar i det foreliggende Lovforslag, kan sige, at Alvor er den ikke, den er Pjat, og den er skadeligt Pjat.

Formanden: Dette var et meget upassende Udtryk.

J. Oskar Andersen: Skønt Debatten er trukket noget længe ud, tror jeg, det var ganske heldigt, at vi fik at høre denne Protest fra Søren Kierkegaards Side imod, at Rigsdagen blander sig i de Ting, der vedrører Ægteskabsstiftelse paa religiøs Basis. I den Henseende er jeg ganske enig med Søren Kierkegaard. Det er jo nemlig det, han ønsker at slaa fast, at enhver Gaaen til Rigsdagen om den Slags Samvittigheds-spørgsmaal er urigtig. I øvrigt er det bekendt nok, at Søren Kierkegaards historiske Opfattelse var saare ringe, og at hans Kendskab ogsaa til Reformationens Historie var minimal; han ved altsaa ikke, at Luther netop blev gratuleret temmelig kraftigt baade af Universitetet og Borgmester og Raad og det hele til sit Bryllup. Men det skal jeg lade fare; jeg vil blot sige, at det, der for Luther var det afgørende, ogsaa i dette Tilfælde, da han giftede sig, var, ligesom det er blevet det i den lutherske Kirke, hvad den hellige Skrift siger om Ægteskabet.

Elna Munch: Den højtærede Justitsminister fastholder, at hans Forslag giver Borgerne den fuldstændigste Frihed, idet de faar Lov til at gaa til en hvilken som helst Præst de vil. Det er rigtigt, de kan gaa til den første Præst, og naar han saa siger nej, kan de gaa til den anden, og naar han siger nej, kan de faa Lov til at gaa hele Raden rundt, og saa kan de endelig havne i det borgerlige Ægteskab. Det kalder den højtærede Justitsminister Frihed.

Det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen sagde, at naar Biskoppen skulde dømme, var det ikke saaledes at forstaa, at han skulde følge sin Samvittighed, men han havde den hellige Skrift at holde sig til som Rettesnor. Jeg vil gerne spørge det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen, om den hellige Skrift virker forskelligt overfor de forskellige Præster. Eller mener det ærede Medlem, at hvis Biskoppen med den hellige Skrift som Støtte har givet Pastor A. Medhold i, at han ikke skal vie vedkommende, der har søgt ham om Vielse, saa kan